

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI STUDIUM DOKTORANCKIEGO
WYDZIAŁU HISTORYCZNEGO UW W ROKU AKADEMICKIM 2016/2017

1. Słuchacze studium

W dniu 31 grudnia 2017 Studium Doktoranckie Wydziału Historycznego UW (lata I-VI) liczyło **162** słuchaczy, w tym **23** cudzoziemców (z 9 krajów).

W roku akademickim 2016/201 przedłużenie na V rok studiów uzyskały **26 osoby** (w tym 6 cudzoziemców), zaś na rok VI - **18 osób** (w tym 4 cudzoziemców).

W porównaniu z poprzednim rokiem sprawozdawczym, w którym przedłużenie na V i VI rok studiów doktoranckich uzyskało odpowiednio 24/4 i 10/1 osób), nieco się zwiększyła się liczba doktorantów przedłużających tok studiów o kolejny, szósty rok.

2. Postępowanie rekrutacyjne

W dniach 18-22 września 2017 Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna pod przewodnictwem dr. hab. Adama Cieślińskiego przeprowadziła postępowanie rekrutacyjne. W systemie Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK) zarejestrowały się 64 osoby, do rekrutacji przystąpiło 51 osób.

Po ocenie wniosków i przeprowadzonej rozmowie członków komisji z kandydatami sporządzona została lista rankingowa **22 osób** rekomendowanych do przyjęcia na studia doktoranckie Wydziału Historycznego UW. Najlepszy uzyskany wynik w procesie rekrutacyjnym to **39,5 punkty**, zaś najniższy wynik, kwalifikujący do przyjęcia na studia doktoranckie na Wydziale Historycznym UW wyniósł **32 punkty**. Wśród nowoprzyjętych osób jest 10 historyków (z 24 osób kandydujących), 5 archeologów (z 14 osób), 3 etnologów (z 6 osób). W porównaniu z rokiem ubiegłym znacząco wzrosła liczba nowo przyjętych historyków sztuki (4 z 8 kandydatów), świetnie się zaprezentowali muzykolodzy (100% zdawalności czyli przyjętych 2 kandydatów).

W porównaniu z poprzednim rokiem liczba kandydatów pozostaje prawie niezmienna. Biorąc jednak pod uwagę mniejszą (o 8) liczbę miejsc, należy zauważyć znacznie

większą konkurencyjność - sprowadzając to do liczby osób na jedno miejsce w ubiegłym roku proporcja ta wynosiła 1:1,7, zaś w bieżącym roku akademickim - 1:2,3. Wysoki poziom przyjętych kandydatów wydaje się potwierdzać ocena ich osiągnięć i prezentowanego projektu (w ubiegłym roku najwyższej oceniony kandydat otrzymał 35 punkty, a najniższy wynik wyniósł 23 punkty).

3. Aktywność naukowa doktorantów.

Podstawę oceny stanowi przede wszystkim analiza dorobku publikacyjnego i aktywności konferencyjnej, zaangażowania i efektywności w aplikowaniu o granty, a także udział w ich realizacji. Biorąc pod uwagę, że ukoronowaniem aktywności naukowej doktorantów jest napisanie i obrona doktoratu, w ocenie wzięto również pod uwagę liczbę obronionych dysertacji.

Analizie poddano **116** złożonych **sprawozdań rocznych** studentów lat II-VI (z wyłączeniem cudzoziemców, słuchaczy wydziałowych studiów doktoranckich, którzy nie przeszli normalnego trybu rekrutacji oraz osób urlopowanych), z których wynika co następuje:

A. Publikacje (uwzględniono pozycje wydrukowane, opublikowane on-line lub przyjęte do druku)

W r. akad. 2017/2018 doktoranci Wydziału Historycznego opublikowali 12 monografii (w tym najaktywniejsi byli doktoranci II i III roku, autorzy 8 z nich), napisali 174 artykułów (w tym 57 obcojęzycznych), 113 dzieł innego rodzaju (takie jak artykuły recenzyjne, recenzje, popularno-naukowe, noty katalogowe, komentarze. Doktoranci byli również bardzo zaangażowani w prace redakcyjne, tak dzieł wieloautorskich jak i czasopism (37). Największa aktywność publikacyjna (mierzona liczbą wydrukowanych i przyjętych do druku pozycji) charakteryzowała doktorantów II i III roku.

Biorąc pod uwagę łączną liczbę publikacji w poprzednich latach sprawozdawczych można zauważyć wyraźną tendencję wzrostową (dwukrotnie większa liczba monografii; ponad 40% więcej artykułów, trzykrotnie więcej publikacji innego rodzaju). Podobna jest natomiast proporcja artykułów opublikowanych lub przyjętych do druku w językach obcych w stosunku do tych w języku polskim - obcojęzyczne

stanowią ok. 30 %. Większość z nich powstała na potrzeby publikacji pokonferencyjnych.

B. Konferencje naukowe (tylko czynny udział, z referatem lub posterem)

Sluchacze studium doktoranckiego swoje osiągnięcia prezentowali na konferencjach i sympozjach łącznie 239 razy, 104 na forum międzynarodowym, 77 - na konferencjach ogólnopolskich i regionalnych. Doktoranci brali także udział w konferencjach studencko-doktoranckich (z reguły ogólnopolskich, również o zasięgu międzynarodowym), na których wygłosili 58 referaty.

W przedsięwzięcia studencko-doktoranckie angażowali się zwłaszcza studenci I roku (23) i II (14), natomiast, tego typu aktywność zmniejszała się w miarę postępu lat. Studenci wyższych lat studiów doktoranckich znacznie bardziej aktywni są na forum międzynarodowym i ogólnopolskim (dla porównania - doktoranci III roku czynnie uczestniczyli w 41 konferencjach międzynarodowych lub ogólnopolskich i tylko 6 doktorancko-studenckich; doktoranci IV roku reprezentowani byli na 20 konferencjach międzynarodowych lub ogólnopolskich i tylko 9 studencko-doktoranckich; doktoranci V roku wygłosili 31 referatów na forum międzynarodowym lub ogólnopolskim i tylko 6 na konferencjach studencko-doktoranckich).

Jednocześnie, biorąc pod uwagę aktywność studentów w poprzednim roku sprawozdawczym należy zauważyć wyraźne zwiększenie zaangażowania w przedsięwzięcia konferencyjne o charakterze międzynarodowym lub ogólnopolskim, przy jednoczesnym zmniejszeniu udziału w inicjatywach studencko-doktoranckich.

C. Granty badawcze

W minionym roku doktoranci prowadzili badania jako kierownicy aż 18 własnych grantów, z czego 3 stanowiły Diamentowe Granty (finansowane ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego). Pozostałe 15 grantów finansowane są przez NCN (10 grantów Preludium i 2 Etiuda). Jeszcze więcej, bo około 30 doktorantów jest zaangażowanych w realizację projektów finansowanych przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Narodowe Centrum Nauki i Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz instytucje zagraniczne. Najczęściej, doktoranci są aktywnymi uczestnikami projektów badawczych prowadzonych przez ich opiekunów

naukowych lub promotorów. Są jednak i tacy, którzy biorą udział w dwóch i więcej projektach (rekordziści są zaangażowani w 4 projekty).

W porównaniu do ubiegłego roku liczba projektów badawczych, których kierownikami są doktoranci znacząco wzrosła (ponad czterokrotnie), liczba tych, w realizacji których uczestniczyli doktoranci pozostaje na podobnym poziomie.

D. Doktoraty

W 2016/2017 r. obroniono 9 rozpraw doktorskich.

Obawy o to, że ustawowa możliwość wydłużania studiów doktoranckich o V i VI rok (wraz z możliwością pozyskiwania stypendiów z dotacji projakościowej dla doktorantów) obniży efektywności studiów doktoranckich wydają się jednak bezpodstawne, bo, jak można wnosić z pozyskanych danych, liczba zakończonych sukcesem obron dysertacji wciąż utrzymuje się na podobnym poziomie.

E. Działalność popularno-naukowa

Doktoranci Wydziału Historycznego angażowali się w wiele przedsięwzięć popularyzujących naukę, a ich aktywność była bardzo różnorodna. Ich zaangażowanie było zwłaszcza widoczne podczas realizacji dużych imprez jak Festiwal Nauki, Noc Muzeów, piknik Centrum Nauki Kopernik. Jednocześnie, wielu doktorantów angażowało się w przedsięwzięcia o charakterze bardziej lokalnym, związanym z miejscem ich pochodzenia, nieliczni byli autorami opracowań popularno-naukowych dla dorosłych i dla dzieci wydawanych jako osobne publikacje lub dołączane jako materiały dydaktyczne na wystawach i w muzeach.

4. Samorząd doktorantów

Wzorem lat ubiegłych, w ostatnim roku samorząd Doktorantów na bieżąco angażował się w prace Uniwersytetu Warszawskiego, Wydziału Historycznego i własnych instytutów. Członkowie Samorządu uczestniczyli w posiedzeniach Rad Naukowych macierzystych instytutów jak w Radzie Naukowej Wydziału. Pracowali też na rzecz komisji wydziałowych, których byli członkami, m. in. Doktoranckiej (mgr Magdalena Jaworska, mgr Magdalena Zatorska), Finansowo-Budżetowej (mgr Makary Górzyński), Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia (mgr Weronika Kobylńska-Bunsch), Rekrutacyjnej na studia doktoranckie (mgr Wojciech Bernatowicz,

mgr Jerzy Szafranowski). Mgr Maksymilian Sas pełnił funkcję przedstawiciela doktorantów w Senackiej Komisji ds Studentów, Doktorantów i Jakości Kształcenia.

5. Stypendia

Zwyczajem lat poprzednich, w listopadzie 2017 r. Komisja Doktorancka rozpatrywała aplikacje doktorantów do rocznych stypendiów wydziałowych i zwiększonych stypendiów z dotacji projakościowej przyznawanych z środków centralnych. W sumie do wszystkich stypendiów aplikowało 94 doktorantów (więcej o 20 % niż w ubiegłym roku), a do podziału było 36 stypendiów wydziałowych (12 dla doktorantów I roku, po 8 dla doktorantów II, III i IV roku) oraz 47 stypendiów z dotacji pro jakościowej (dla 30% doktorantów dla lat I-VI). Kierując się istniejącymi, opublikowanymi w czerwcu 2017 r. kryteriami oceny wniosków stypendialnych, Komisja rekomendowała 57 osób do otrzymania stypendium, przy czym 26 wyróżniających się osób zostało beneficjentami obu stypendiów jednocześnie. W konsekwencji stypendia pozyskało ponad 50% aplikujących, co stanowi równocześnie nieco ponad 40% ogółu doktorantów na Wydziale Historycznym. W stosunku do ubiegłego roku oznacza to znaczący wzrost liczby doktorantów stypendiowanych - wówczas beneficjenci obu stypendiów stanowili jedynie 25 % ogółu słuchaczy studium doktoranckiego. Zmiana ta wynika z większej dywersyfikacji osób, beneficjentów obu rodzaju stypendiów

Latem 2017 r. Komisja zatwierdziła podział jednorazowej dotacji finansowej przyznawanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Dotacja ta dedykowana jest wszystkim doktorantom od II do V roku, którzy regularnie wywiązywali się ze swoich obowiązków wynikających z programu studiów, czyli nie mieli warunków, nie byli czasowo skreśleni itp., a także mogli wykazać się wykonaniem dzieła, które stanowiło podstawę przyznania dotacji. Kwota do podziału wyniosła 263 217 zł, a w minionym roku, decyzją podjętą w porozumieniu z Samorządem Doktorantów, została rozszerzona o doktorantów I roku czyli została rozdzielona między 64 osoby (w poprzednim roku - beneficjentami było 54 doktorantów).

6. Wnioski i postulaty

Doktoranci w swoich sprawozdaniach wskazywali na różnego rodzaju trudności związane ze studiami oraz pisaniem rozprawy doktorskiej.

Część z problemów wynika z sytuacji geopolitycznej na świecie i związana jest z brakiem dostępności do niektórych krajów (np. na Bliskim Wschodzie czy Ameryce Południowej), będących przedmiotem badań doktorantów. Ta grupa problemów, na poziomie wydziału czy uczelni, jest oczywiście nierozwiązywalna.

Istnieją jednak takie kategorie problemów, na które warto zwrócić uwagę i próbować im zaradzić.

Podstawowy problem stanowi brak wystarczających postępów w pracy nad dysertacją, co skutkuje obniżeniem efektywności studiów III stopnia. Niejednokrotnie taki stan rzeczy wynika z nadmiernej aktywności naukowej, niezwiązanej bezpośrednio z doktoratem, która miała na celu mnożenie osiągnięć niezbędnych do uzyskania stypendium. Angażowanie się w nadmierną liczbę konferencji (zwłaszcza organizowanych przez różne studencko-doktoranckie gremia), związany z tym czas poświęcony na przygotowywanie publikacji do druku *etc.* skutkuje opóźnieniem w badaniach związanych z pracą doktorską, a to z kolei znacznie wydłuża proces jej powstawania. Wydaje się jednak, że zmiana kryteriów oceniania wniosków stypendialnych już w tym roku dała pierwsze pozytywne skutki (widoczne np. w zmianie proporcji uczestnictwa w konferencjach), co, miejmy nadzieję zaowocuje w latach następnych większą koncentracją wysiłków zmierzających do ukończenia pracy doktorskiej.

W podsumowaniu warto zwrócić uwagę na niezmiennie wysoką ocenę merytoryczną zajęć dla doktorantów prowadzonych na Wydziale Historycznym UW, co ma bezpośredni wpływ na uzyskiwane dobre efekty kształcenia, zarówno w zakresie wiedzy jak i umiejętności doktorantów.

dr hab. Monika Rekowska
Kierownik Studium Doktoranckiego
na Wydziale Historycznym UW